

Социалистическ болн баячудин идеологий ниицдж-эвцлдшго

Нарт делкэн социалистическ болн капиталистическ хойр систем баях цагт бидн баянбвдн. Тер хойрин хоорндк залгуу баялгнһ туск тбр—бдгһ цагин үндсн тбрмүдин эркн негнһ болджана. Социалистическ болн капиталистическ орн-нутгудни-ниинцнһгүу баялгнһ ленинск авигч Советск государств баттаггар барнһ. Хойр системин тбвкнүн баялгнһ экономическ дбрлднһ хаалгьд социализм лавта диилх гидж советск улс идднһн, юнһгд гихлһ социализм капитализмд орхнһ дегд үлү туста.

Социальн-экономическ хойр системин хоорндк тбвкнүн баялгнһ авигч идеологин халхар келдж болхий? Уга, болшго. Государствин хоорндк баялгнһг идеологическ тбрмүдлһ хутхдж болшго. Социалистическ болн капиталистическ системин хоорндк тбвкнүн баялгнһ, социалистическ болн баячудин идеолог хоорндан ноолдлгнһг уурулх баятхһ, хәрнһ терүг улм гүүдәднһн.

„Тбр зуг ингдж тавгдхмин: Баячудин эс гидж социалистическ идеологий. Энүнд хойран хоорндк уга, (юнһгд гихлһ, күмн амтн ямаран чигн „турвлгч“ идеологий гаргад уга, нам йирдн классовой сбрүдәр идгддхнһ обществд кезә чигн классн газа эс гидж класс деер баядг идеологий уга болх збтвтә“—гидж В. И. Ленин, эн зун джилин эклцәр келсмн. (соч. т. 5, 355—356 халхс.)

Одгә цагин баячудин идеологий—реакционн, олн амтнд хорлтта чидл болджана. Эн идеологий баячуд, күч-кблсчнриг меклхин тблһ, капиталистическ йос харсхин тблһ, терүнһ шарх-дәәриг биллхин тблһ, булагч дәд болн колониальн тонлгч харсхин тблһ олзлцхана. Мана цагт баячудин идеологий империализмин эдгшго гемиг нуухар седнһ, терүнһ му чирә сәәхрүлхәр седнһ, олна уралан йовгч кергиг, коммунизмин кергиг гәәлдж ховлхар седнһ. Болн империализмин идеологий капитализмиг харсхар идднһ

келхәр ода седцхәхш, юнһгд гихлһ олн-амтнгер турүгәрн ода бийн дахулдж чадшго. Тер учрар реакционермүд идеологическ ноолданд юни чигн аал гаргьцхана. Тедн худлухуурмг, демагогическ лозунгуд гаргьцхана, капитализмиг социализмин ормд тоолдж келхәр седцхәнә. Тедн олн-амтнһ нүднд бог орулхар седцхәнә, тедниг хаалгаснһ гаргьцхәр седцхәнә, марксистск-ленинск идеяс тедниг джигшүлхәр седцхәнә.

США-н вице-президент Р. Никсона одахн кесн герчлгнһ эн туст дегд темдтг. Эн ингдж кель: „Күмн улсин уха болн зүрк авлгч идеологическ программ кедж авхин тбләд невр күчллгь юни аргьар болв чигн кех збтвәдн“.

Американск баячудин теду мет социальн даалгьврмүд куцәхин тбләд кесг олн публицистнр, социологс, экономистнр кбдлхәднһн. Теднә цугтаннһ кучллгьәр, үлүрнһ „олн-амтнһ капитализмин“ тускар худл тууль гаргьдсн. Кбдлмшч классин шим-шүусинь уудж, зүүднд оршго ик ору хамдж авчак американск ик-ик монополий осднәхин туск цугтад тодрха йовдл бәәсн-бийнһ, эн худл туулин бичәчнр. США-д капиталистнр чигн уга, кбдлмшчнр чигн уга-негл „шин капитализм“ тбрсн метәр батлдж келхәнә. Эн худл „теорий юни тблә гаргьдсн дегд тодрха: капиталистическ хуучн герин бнһгнһг талдан ширәр ширдәд, тегәд капиталистическ монополин ноыллгнһг „сул делкә“ гидж үзүлхәр седлгн. Социалистическ идеологий—социальн болн келн-амтнн даджрлгнһа цуг зүсн янзин бннәс збрүлгдсн бдгә цагин алдршгсн йовуд чидл болджана. Эн гүн интернациональн болн күмнн амтнд дурта, энгнн улсин тускар, терүнһ уулдврнн чидл цуг халхарн цецгрхин тускар килмднән ивтлдж орулсн идеологий болджана. Нарт делкән болн олн-амтн хоорндан ни-ниинцнһгүу баяхиг эн идеологий харсна. Марксист-ленинизм улнһ болгч социалистическ идеологий—күмн амтнһ сарул-сәәхн иргчүр—ком-

мунизмүр йовгч хаалгнһг гертүлнә, мана цагин үндсн тбрмүдин ягьдж хагьлхиг заадж бннә. Тер учрар чигн социалистическ идеологий, марксист-ленинизмин идеяс агьуик авлгч чидлгә болсмн: тедн ода кесг зун сай куунә ухан-седкниг авлад авчкв.

Социализмин куцлгс империалистическ баячудт галзургч болн дурго болгч йовдл үзүлцхәнә. СССР-н болн народно-демократическ орн-нутгудин бннәс тедн тасрхан уга пропаганд кенә, терүнднән нам ямаран чигн худл болн хов келхәсн джигшцхәхш. Эн буэр пропагандт реакционн идеологическ цуг чидл—меклн гидж амтсн баячудин журналистнрәс авн „нертә“ профессормүд болн государствнн ик-ик үүлдәчнр күртл орлцхана. Олн-амтн дунд осдн йовх социалистическ идеянн блмәг буурахар седцхәдж, газетмүдт бичсн хәәкргч статьясарн болн барлдж гаргьсн зузан-зузан дегтрмүдәрн марксист-ленинизмиг юни аргьар болв чигн муурулцхана.

Нарт-делкән күч-кблсчнрин ниинцнһгүу баялгнһ империалистнриг нег үлү айлгннә. Социализм тосхдяхах олн-амтиг йнһглхәр, марксистск-ленинск партьсин ни-негнһ буурахар, теднә зергләнд олн уха тархар седлгәнн тедн даран—даранднһ келхәнә.

„Национальн коммунизмин“ тускар реакционн бар бнһгәр-тан биджәйцхәхш. Болв, „национальн коммунизм“ гисн зуг нарт делкән пролетариатин чидлиг салгьдг тархар седцхәдг мана бшәтрин ил-цагьан худл бәәсн цугтад ил болджана. Олн зүсн орн-нутгудин коммунистическ партьсин үүлдврмүдин янзсд болн эв-аргьд эврәннһ келн-амтнннһ бвәрц баядг болв чигн коммунистическ движень эврәннһ гол-үндсәрн интернациональн болд мбн. Коммунистическ движень ни-негн, юнһгд гихлһ терүнһ улднһ—күч-кблсчнриг капиталистическ даджрлгнһас „сулхнн тблһ, коммунизм тосхнн тблһ ноолдлгнә нег идеолог болн нег куцл бәәнә. Эн куцлмүднр күцхин эрkd нарт-делкән кемд пролетариатин хамцнһгүу күчллгн керглдднән.

Пролетарск интернационализмин шуудж хәләгдсн бәрг-авцас иштәгьәр цуг орн-нутгудин коммунистическ партьс эврәннһ зергләгнән хамцулцхана. Эн бәрг-авцс—нарт-делкән кбдлмшч классин ниинцнһгүу бәәлгннә идеян улнһ болджана. Социалистическ лагерин орн-нутгудин кууршго ни-негн, ахдуугнн иньгллгн болн негнәндн донь-нбкд боллгнһ терун деер баядж, батрджана.

Олн-амтнд харшлтта эврәннһ зурагьан империалистнр куцәхәр седцхәдгнһ Венгрт болсн йовдл тодрхаггар үзүлв. Социалистическ лагерин орн-нутгудин бннәс хорлтта кбдлмш кехнн тбләд США-н бурдәсн шишнһ пропагандистск аппаратин галзу уулдвр Венгрт кердсн контрреволюционн мятежин бмнхн кегдсн меддлг биший.

Агьарар шаармүд киисгдж, ховдлж-хондрж бичгдн дегтрмүд болн листовкес Венгрт хайцхадг билә: американск мбнһгәр Западн Германияд „Свободная Европа“ гидр радиостанц социалистическ идеян бугхачта ик ховллгьар бдр болгнһ агьариг хондрадж, хортистск - фашистск үлдлнр Народн Венгриг цокхур дуудсмн.

Эврәннһ олн-амтннә бннәс сбрүд збрүлдг йосн ухагьан „сулдан баялгнһ“ болн „демократий“ гисн худл келлгьәрн бултулхар седцхәдг реакцион бдгә цагин бәрг-авцин бвәрцсин негнһ Венгрт болсн йовдл тодрхаггар үзгдв. Бийсән „демократин“ тблһ ноолдихадг улст тәвәд фашистск андуд коммунистнриг болн венгриннән чигн чик седклтә патриотнриг алцхав, дегтрмүд шатацхав, музеймүд хамхлдж уга келцхәв. „Демократин тблһ ноолдлгнһ“ гисн худл дурлгьарн бийсән хальлдж, Венгриг хәрү шинәс фашизмин болн ддәннә гулмтд хүврәхәр тедн седцхәв. „Сулдан баялгнһ“ гидг худл хәәкрглгнд народн-демократическ тосхлтиг болн Венгерск олн-амтннә цуг социалистическ диилврнр уга кедж, Венгрийд капитализм хәрү тогтахар белдвр кегдлж йовсн мбн.

Венгрийд болсн йовдл идеологическ фронтд сәг-сергг бәәлгнһ оньдин керглдднәхиг манд медүлнә. Эн—хурц ноолдана фронт болджана, энүнд чигн ямаран болвчн баячудин идеологий гаргьлгнд хоомарлгь, збвшәрлгь гаргьдж болшго.

СССР-т социалистическ идеологий баттаггар сүүрлв. Тер идея коммунизмин тблһ ноолдлгнд мана улсиг омгшана, советск наукиг, литературиг болн искусствиг нүурт йовгч идеянр ундлнә. Мана орн-нутг баячудин идеологин бәәлгьдг социальн сүүр уга. Болв, советск олн-амтннә баядл-джиргьл дотр чигн баячудин зәрм идеологий гаргьдг йовдл гарна. Советск улсин зәрмс дунд хуучна хәләц кбдлмш кехд болн олнә блг эдин туст сүзгән эс тәвлгнн, келн-амтннә авцас, шаджна хәләц болн нанн чигн теду мет юмс гаргьлгнн үлдсәр эн цәәлгьдднән.

Тер дотр, идеян-политическ халхарн гүлдрмг биш зәрм улст темдтгә блмәгнән хальдадг баячудин орн-нутгудин реакционн идеологий олн зүсн хаалггар гүүдж мана орн-нутгур ордж ирдгиг мартдж болшго.

Мана партин идеологическ кбдлмш күчтә, дәврчг болдгарн, куунә болн хорлтта хәләцсәә збвшәрлгь уга болдгарн кезә чигн оньчта болд мбн. Империалистическ реакц коммунизмин бннәс оньдин ноолда кедж йовх бдгә цагин бәәдл баячудин идеологий ил-кдж, коммунизмин амулнһгта идеянр цуг советск улст сургьмдж бглгнһ нег үлү чинртә

Н. ВАСИЛЬЕВ.